

EMBARGO TOT VRIJDAG 18.00u

persbericht WMD

10 maart 2023

(gebruik Drenthe als spons om water vast te houden)

Drinkwatersector heeft baat bij vasthouden grondwater

Drenthe heeft van oorsprong een prachtig watersysteem. Maar dit watersysteem kan wel een oppepper gebruiken met als doel om ook in droge periodes voldoende water op voorraad te hebben. Bijvoorbeeld voor het maken voor drinkwater. Op dit moment zijn er onvoldoende mogelijkheden om water te bufferen en vast te houden voor droge tijden. Net zoals er in Drenthe nagedacht is over het opslaan van water door extreme regenval, moet er ook nagedacht worden over buffering voor extreme droogte. Daarmee is ook de natuur en landbouw gebaat.

WMD heeft de waterstromen in de provincie in beeld gebracht. In deze waterbalans wordt duidelijk hoeveel water er in totaal beschikbaar is en hoeveel daarvan gebruikt wordt voor het maken van drinkwater. De uitkomsten zijn helder. Er valt gemiddeld meer dan voldoende regen voor natuur, landbouw, industrie en het maken van drinkwater. Van alle regen die valt verdampt het meeste water weer. Wat er overblijft is het regenwateroverschot. Van het regenwateroverschot voeren we nu het overgrote deel af richting IJsselmeer en de Waddenzee. WMD wil samen met partners als de provincie, waterschappen, natuurorganisaties, industrie en landbouw de waterhuishouding in de provincie verbeteren en optimaliseren. Daar hebben alle partijen in de toekomst profijt van. Alleen samen kan gewerkt worden aan een 'toekomstbestendig watersysteem.'

Effecten van klimaatverandering

Het onderzoek naar de waterstromen in Drenthe is in opdracht van WMD uitgevoerd door kennisinstituut KWR uit Nieuwegein. KWR heeft gekeken naar de hoeveelheid regen die valt, hoeveel daarvan in de grond infiltreert en hoeveel wordt gebruikt. Daarvoor zijn cijfers gebruikt van onder andere het KNMI. De provincie Drenthe en de waterschappen hebben ook gegevens aangeleverd. Bovendien is gekeken naar welk effect klimaatverandering heeft op de waterhuishouding in de provincie. De vraag is ook welk effect de toenemende droge periodes op de beschikbaarheid van water en de levering van drinkwater heeft. Daarvoor zijn door KWR verschillende scenario's onderzocht. De uitkomsten van het onderzoek levert waardevolle informatie op voor het maken van beleid.

Uitkomsten waterbalans:

Uit het rapport van KWR in opdracht van WMD blijkt dat er jaarlijks gemiddeld 2395 miljard liter water valt in Drenthe in de vorm van regen. Dat is een laag van zo'n 80 tot 90 cm water verdeeld over de hele provincie. Twee derde van de regen verdampt weer. Van de hoeveelheid water die overblijft, het neerslagoverschot, wordt tenminste 70-80% via sloten, beken en kanalen afgevoerd naar het IJsselmeer en de Waddenzee. Zo'n 8% van het neerslagoverschot wordt gebruikt voor het maken van drinkwater.

Een recordhoeveelheid drinkwater

Tijdens de droge zomers van de afgelopen jaren was de vraag naar drinkwater groot. Zo leverde WMD in de zomer van 2018 op een gegeven moment 10 miljoen liter per uur, een record. Het KNMI voorspelt dat in 2050 in Nederland de droge periodes in de zomers heftiger en langer zullen zijn. Deze grotere droogte gaat gepaard met een hogere vraag naar drinkwater van bewoners en bedrijven. WMD zal dus meer water moeten leveren. Daarnaast heeft WMD meer water nodig vanwege nieuwe zuiveringstechnieken. Bij het zuiveren van grondwater gaat water verloren. En dan is er nog de toekomstige woningbouw en groei van de bevolking. Deze woningen moet WMD aansluiten op het drinkwaternet.

In het rapport wordt vooruit gekeken naar het jaar 2050. Ondanks grotere droogte in de zomers en meer heftige regenbuien, zal het neerslagoverschot ongeveer gelijk zijn. Er blijft dus voldoende water vallen. Maar volgens het zogenaamde STOOM-scenario (het meest extreme scenario) zal de watervraag in Nederland sterk stijgen. De industrie heeft 15% meer water nodig, de drinkwaterbedrijven 35%, en de landbouw zelfs 4 tot 5 keer zoveel. De natuur ondervindt nu al schade en die schade neemt toe als het nog droger wordt.

Gebruik Drenthe als een spons

Om extreme droogte in Drenthe te voorkomen wordt door waterschappen zomers vaak water aangevoerd vanuit het IJsselmeer. Circa 50 miljoen m³ per jaar. Modellen voorspellen dat er in 2050 meer IJsselmeerwater nodig is om droogte in Drenthe tegen te gaan. In het onderzoek wordt uitgegaan van wel 27% meer. Deskundigen twijfelen over het feit of het IJsselmeer tegen die tijd wel voldoende water bevat voor droogtebestrijding in Drenthe. Drenthe is namelijk niet de enige provincie die water uit de nationale zoetwaterbuffer van Nederland gebruikt. In ons land zijn afspraken gemaakt over verdeling van het water in droge tijden. Het is maar de vraag of Drenthe over meer water kan beschikken. Daarom is het van belang om nu al te kijken naar oplossingen.

Het is tijd voor een watertransitie en de noodzaak daarvan is volgens WMD groot. Hou water vast en buffer het voor droge tijden, zo is de oproep. "Drenthe heeft meer dan voldoende water in een jaar. Maar dan moet je er op een bewustere manier mee omgaan. Dat geldt ook voor ons als drinkwaterbedrijf. De bodem moet je gebruiken als 'spons' om ook in droge tijden voldoende water te hebben voor zowel natuur, landbouw als drinkwater. Verhoging van de grondwaterstand is ook een optie." Zo constateert directeur-bestuurder Vivienne Frankot van WMD.

Ze roept partijen als de provincie Drenthe, waterschappen, natuurorganisaties en landbouw op om samen met WMD aandacht te besteden aan de waterhuishouding in Drenthe. "Alleen samen zorgen we er voor dat de effecten van klimaatverandering en droogte in de hand worden gehouden. Als we met ons water blijven omgaan zoals we nu doen, dan heeft dat consequenties. Ook voor het maken van drinkwater door WMD. Dit onderzoek naar de waterstromen in Drenthe kan een basis zijn voor beleid en het aangaan van een goed gesprek. Zeker ook omdat alle betrokken partijen daarvoor gegevens hebben aangeleverd."

Wat doen we zelf

Als WMD dragen we ook ons steentje bij in dit verhaal. Bijvoorbeeld door op eigen terreinen zelf meer water vast te houden. Zo wordt spoelwater dat vrij komt bij het maken van drinkwater nu afgevoerd via sloten en kanalen. In Assen is WMD begonnen met het laten infiltreren van dit water op eigen gronden in natuurgebied Dijkveld. Deze methode wil WMD in alle waterwingebieden toepassen.

WMD pleit voor het bufferen en vasthouden van water in zogenaamde intrekgebieden voor drinkwaterwinning. Intrekgebieden zijn gronden rondom onze waterputten waar regenwater de kans krijgt om de grond in te trekken. Uiteindelijk komt het regenwater in het grondwater terecht. Dit grondwater wordt gebruikt om drinkwater van te maken.

Vervolgonderzoek

Het KWR onderzoek gaat nu een volgende fase in. Samen met de provincie Drenthe, Waterbedrijf Groningen en Vitens onderzoekt WMD of er voldoende drinkwater geleverd kan worden met de huidige winningen en hoe WMD deze winningen beter kan inpassen in het totale watersysteem. Dat is weer goed voor bijvoorbeeld landbouw en natuur. Daarnaast onderzoekt WMD of er nieuwe drinkwaterconcepten te bedenken zijn. Er wordt gekeken naar alternatieve bronnen en zuiveringstechnieken. In de tweede helft van 2023 worden de eerste resultaten hiervan verwacht.

Noot voor de redactie:

Voor meer info kan je contact opnemen met Andries Ophof, 06-54324366